

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра психології та суспільствознавчих дисциплін
імені академіка о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з методичної роботи
 Ярослав ШТАНЬКО
«23» 12 2024 р.

Психосоматика і соматопсихіка

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія
Освітньо-професійна (освітньо-наукова програма)	«Психологія»
Освітній рівень:	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	Українська

Івано-Франківськ
2024

РОЗРОБНИК:

к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології та
суспільствознавчих дисциплін

ім.о. Івана Луцького

Олександра ПИТЛЮК-СМЕРЕЧИНСЬКА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
психології та суспільствознавчих дисциплін
імені академіка о. Івана Луцького,
протокол № 5 від 12.12.2024

Наталія ГУМЕНЮК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ГУМЕНЮК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 5 від 20.12.2024 р.

e-mail	oleksandra.pytliuk-smerechynska@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра ПСД ім.о. Івана Луцького
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/user/profile.php

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Курс «Психосоматика і соматопсихіка» характеризується тісними міждисциплінарними зв'язками із загальною психологією, еволюцією і анатомією нервової системи, фізіологією нервової системи і вищої нервової діяльності та багатьма іншими галузями психологічних дисциплін. Вивчення даного курсу сприяє поглибленому розумінню особливостей та причин виникнення психосоматичних розладів особистості. Способів психологічної роботи з таким типом проявів психіки, загальних закономірностей психологічних впливів, спрямованих на оптимізацію стану психосоматичних клієнтів.

Мета та завдання курсу полягає в розширенні когнітивних можливостей студентів, наданні їм фундаментальних знань для розуміння механізмів впливу психологічних (переважно психогенних) факторів на виникнення і подальшу динаміку соматичних (тілесних) захворювань, що супроводжується функціональними змінами і патологічними порушеннями в органах. Розуміння зв'язків між характеристиками особистості (конституційними особливостями, рисами характеру, стилями поведінки, типами емоційних конфліктів) і тими чи іншими соматичними захворюваннями.

У процесі вивчення здобувач освіти повинен **знати**: структуру та організацію психотерапевтичної допомоги в Україні, сучасний стан психотерапевтичної допомоги;

- теоретичні основи психосоматики та соматопсихіки;
- сучасні методи роботи психолога при різних типах психосоматичних розладів.

вміти:

- провести первинну діагностику психосоматичних розладів;
- зібрати анамнез і провести його аналіз;
- обрати відповідні інструменти психологічної допомоги;
- проаналізувати і зробити висновки за результатами психологічних методів дослідження;

– скласти і науково обґрунтувати напрямки в проведенні етіопатогенетичних методів психологічного супроводу психосоматичних розладів.

Компетентності та результати навчання, який набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмових результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Психологія» (2024/2025)).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК, Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 год.	2 год.
	семінари, практичні	28 год.	6 год.
Самостійна робота		48 год.	82 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Основи психології, Психологія вікових особливостей особистості, Психологія розвитку особистості, Психофізіологія функціональних станів	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Загальні питання психосоматики і соматопсихіки

Тема 1. Поняття про психосоматику і соматопсихіку у сучасній науці. (2 год)

Психосоматика. Визначення поняття. Історія виникнення. Психосоматичні теорії і моделі. Сучасні уявлення про психосоматичні захворювання. Роль Ф. Александера, Ф. Данбар, А. Маслоу. Поняття алекситимії. Стратегії поведінки при стресі. Копінг-поведінка, типи і стратегії. Стили поведінки. Джерела емоційно обумовлених (психосоматичних) захворювань. Внутрішня картина хвороби. Типи емоційного відношення хворих до своєї хвороби. Нозогенії (психогенні реакції) при психосоматичних захворюваннях. Класифікації та клінічна картина різних варіантів нозогеній. Особливості психосоматичних розладів і методів психотерапії у дитячому віці.

Питання для самостійного вивчення. Історія розвитку вчення про психосоматику. Основні ознаки та причини психосоматичних розладів. Наукові підходи до розуміння психосоматики. Розуміння психосоматики в теорії Носрата Пезешкіана. Психосоматична медицина: принципи використання. [1], [2],[3].

Тема 2. Діагностика психосоматичних захворювань (2 год)

Діагностична бесіда. Алгоритм проведення. Психологічні тести в психосоматичній практиці. Торонтська алекситимічна шкала. Проективні методики. Особистісні опитувальники. Тести для виявлення різних форм психічних розладів (тривожних, депресивних та інших).

Питання для самостійного вивчення. Хибне коло соматизації. Протокол збору психосоматичного анамнезу. Первинна і вторинна вигода від хвороби. Правила взаємодії фахівців суміжних спеціальностей в процесі діагностики психосоматичних розладів. Види прихованих депресій, соматична депресія [2],[3].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Психосоматичні розлади органів і систем людини: етіологія, патогенез

Тема 3. Психосоматика органів дихання, серцево-судинних захворювань. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год)

Бронхіальна астма. Картина особистості. Психотерапія. Синдром гіпервентиляції. Картина особистості і варіанти психотерапії. Панічні атаки - клінічна карита, психотерапія. Есенціальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця, кардіофобічний невроз і порушення серцевого ритму. Картина особистості при захворюваннях серцево-судинної системи та особливості психотерапії при цих психосоматичних порушеннях.

Питання для самостійного вивчення. Серцево-судинні захворювання у стрескоронарного профілю особистості "типу А". Стенокардія, аритмія, коронарний спазм у психосоматичному анамнезі. синдром да Кости ("збуджене серце"). Спазми периферичних судин при хворобі як наслідок тютюнопаління, окремий вид токсикоманії. Третій тип психосоматичних розладів за М. Блейхером) [2],[3].

Тема 4. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту і порушеннях харчової поведінки. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год)

Виразка шлунку і дванадцятипалої кишки, закріплення та емоційні діарея, „синдром дратівливої кишки”, виразковий коліт і хвороба Крона, порушення ковтання. Особливості особистості та психотерапії при цих

стражданнях. Нервова анорексія і булімія, ожиріння. Види порушень харчової поведінки в підлітковому віці. Арфіт. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи.

Питання для самостійного вивчення. 7 профілів особистості, які зумовлюють розвиток психосоматику ШКТ. Види симптомів психосоматичних порушень ШКТ: гастралгія – біль в шлунку, без зв'язку з прийомом їжі, зв'язок з емоційними факторами і втомою; психогенні нудота і блювота; відчуття «комка» у горлі; аерофагія – нападоподібна, часто гучна відрижка повітрям; психогенний галітоз – хибне відчуття пацієнтом неприємного запаху з рота; порушення чутливості язика, що виявляється печінням, тиском або поколюванням в язиці і прилеглих областях; закрепи з неврогенним компонентом – підвищена турбота про акт дефекації та поява тривоги у разі її затримки, фіксація уваги на частоті, кількості та якості своїх випорожнень; виражений больовий синдром, по відчуттям пацієнта, при за відсутності серйозної патології ШКТ [2],[3].

Тема 5. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях ендокринної системи та шкіри. Психологічний супровід даної групи захворювань (2 год)

Хвороби ендокринної системі: гіпотиреоз, гіпертиреоз, цукровий діабет. Картина особистості. Види і методики психотерапії, що використовуються в роботі з цими пацієнтами. Картина особистості при захворюваннях шкіри. Психотерапія.

Питання для самостійного вивчення. Роль психосоматичних факторів у функціонуванні гормональної системи. Вплив психологічного стресу на вироблення гормонів, що стимулюють або пригнічують активність ендокринних залоз. Взаємозв'язок емоційного стану та роботи гіпофіза. Стани депресії та тривоги, їх вплив на секрецію гормонів, що відповідають за регуляцію настрою та емоційного стану. [2],[3],[6],[7],[8].

Тема 6. Психотерапія при психосоматичних гінекологічних захворюваннях та функціональних сексуальних порушеннях. Психологічний супровід даної групи захворювань. (2 год)

Порушення менструального циклу, безпліддя та психосоматичні аспекти гетерологічного і екстракорпорального запліднення. Предменструальний синдром. Психосоматичні захворювання, пов'язані з репродуктивною функцією жінки. Онкологія молочної залози та матки. Картина особистості при психосоматичних гінекологічних порушеннях. Види психотерапії. Картина особистості при функціональних сексуальних порушеннях, особливості психотерапії.

Питання для самостійного вивчення. Психосоматика вагітності. Порушення фази сексуального збудження у чоловіків та жінок з позиції

психосоматики. Порушення фази оргазму у чоловіків та жінок з позиції психосоматики. [6],[7].

Тема 7. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях опорно-рухової системи та головному болі. Психологічний супровід даної групи захворювань. (2 год)

Ревматичні порушення м'яких тканин, остеохондроз і ревматоїдний артрит. Картина особистості і психотерапія при захворюваннях опорно-рухової системи. Головний біль напруги та мігрень. Особистості особливості та методи психотерапії, що застосовуються при головному болі.

Питання для самостійного вивчення. Психосоматична карта страхів. Види психосоматичного головного болю: мігрень, кластерний біль, цефалгія, пульсуючий головний біль, головний біль напруги. Вегетосудинна дистонія - діагноз якого не існує. [6],[7].

Зміст семінарських занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Загальні питання психосоматики і соматопсихіки

Тема 1. Поняття про психосоматику і соматопсихіку у сучасній науці. (4 год)

Психосоматика. Визначення поняття. Історія виникнення. Психосоматичні теорії і моделі. Сучасні уявлення про психосоматичні захворювання. Роль Ф. Александера, Ф. Данбар, А. Маслоу. Поняття алекситимії. Стратегії поведінки при стресі. Копінг-поведінка, типи і стратегії. Стили поведінки. Роль психосоматики у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психічного. Психодинамічні підходи: концепція істеричної конверсії й органічного еквівалента тривожних станів (З.Фройд); психосоматичний симптом як доля інстинкту(П.Федерн); організм як символ (І.Гродек); теорія ресоматизації (М. Шур); теорія морбогенних стосунків матері і дитини (Г.Аммон); теорія алекситимії (Немайя)

Завдання для самостійної роботи: зробити підбірку проектів з питань промоції психічного здоров'я, які діють в Україні останні 5 років. Проаналізувати сутність нейрогуморальної та психофізіологічної теорій (Г. Енджел). [1], [2],[3].

Тема 2. Діагностика психосоматичних захворювань (4 год)

Діагностична бесіда. Алгоритм проведення. Психологічні тести в психосоматичній практиці. Торонтська алекситимична шкала. Проективні методики. Особистісні опитувальники. Тести для виявлення різних форм

психічних розладів (тривожних, депресивних та інші). Дослідження психосоматичних розладів за допомогою Гісенівського опитувальника соматичних скарг та Контрольного списку симптомів – Symptom-Check-List. Актуальність. Шкали опитувальника. Ознайомлення з інструкцією та ключем. Контрольного списку симптомів. Оцінка критичних життєвих подій за допомогою «Оціночної шкали повторного соціального пристосування» Холмса і Райха. Вплив стресу на розвиток психосоматичних розладів. Дослідження стресу у осіб із психосоматичними розладами за допомогою Шкали психологічного стресу. Дослідження стратегій подолання стресу за допомогою опитувальника способів допінгу Р. Лазаруса.

Завдання для самостійної роботи: Практичне використання методик діагностики соматизації психічних порушень: Самоопитувальник стану здоров'я пацієнта PHQ; Чотирьохвимірний анкета симптомів (4DSQ); Шкала соматичних симптомів (SSS-8). [1], [2],[3].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Психосоматичні розлади органів і систем людини: етіологія, патогенез

Тема 3. Психосоматика органів дихання, серцево-судинних захворювань. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год.)

Психосоматичні причини бронхіальної астми. Картина особистості. Психотерапія. Синдром гіпервентиляції: картина особистості і варіанти психотерапії. Есенціальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця, кардіофобічний невроз і порушення серцевого ритму - психосоматичний аналіз. Картина особистості при захворюваннях серцево-судинної системи та особливості психотерапії при цих психосоматичних порушеннях

Завдання для самостійної роботи: Підібрати методи тілесної психотерапії для роботи із проблемами органів дихання психосоматичного походження (не менше 3-ох). Підібрати методи тілесної психотерапії для роботи із проблемами серцево-судинної системи психосоматичного походження (не менше 3-ох). Оформити у вигляді методичних інструкцій для пацієнта [2],[3].

Тема 4. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту і порушеннях харчової поведінки. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год)

Психосоматична картина виразки шлунку і дванадцятипалої кишки. Психосоматика утруднень дефекації, діарея, „синдром роздратованої кишки”, виразковий коліт і хвороба Крона, порушення ковтання. Особливості особистості та психотерапії при цих стражданнях. Нервова анорексія і булімія, ожиріння. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи з РХП. Принципи роботи з таблицею діагностики розладів харчової поведінки.

Поняття про арфіт, як окремих розлад харчової поведінки. Особливості та причини розладів харчової поведінки у підлітків.

Завдання для самостійної роботи: Опрацювати діагностичні критерії невrogenної анорексії; невrogenної булімії; розладу з приступами переїдання; Опрацювати загальний опитувальник розладів харчової поведінки. Опрацювати сучасні науково обґрунтовані протоколи допомоги лікування розладів харчової поведінки: [2],[3],[6],[7],[8]. (<https://k-s.org.ua/resources/mh-academy/ed/>) [2],[3].

Тема 5. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях ендокринної системи та шкіри. Психологічний супровід даної групи захворювань (4 год)

Психосоматика хвороб ендокринної системи: гіпотиреоз, гіпертиреоз, цукровий діабет. Картина особистості. Принципи роботи із діагностичними інструментами. Види і методики психотерапії, що використовуються в роботі з цими пацієнтами. Картина особистості при захворюваннях шкіри. Психосоматика алергічних захворювань. Психотерапія. Психосоматика захворювань шкіри у дітей.

Завдання для самостійної роботи: здійснити аналіз психологічних особливостей головних героїв художніх фільмів. Для цього варто обрати 2 фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуацію розвитку.

Список фільмів: Винні зірки (2014); Близнюки (2014); Елен (2009); Безпорадний (2007); Маленька міс Щастя (2006); Полліанна (2003); Цілитель Адамс (1998); Розумник Уїлл Хантинг (1997).

Тема 6. Психотерапія при психосоматичних гінекологічних захворюваннях та функціональних сексуальних порушеннях. Психологічний супровід даної групи захворювань. (4 год)

Порушення менструального циклу, як наслідок стресу, емоційної напруги, дезадаптації. Психологічне безпліддя. Психосоматичні аспекти гетерологічного і екстракорпорального запліднення. Предменструальний синдром. Психосоматичні захворювання, пов'язані з репродуктивною функцією жінки. Онкологія молочної залози та матки. Картина особистості при психосоматичних гінекологічних порушеннях. Види психотерапії. Картина особистості при функціональних сексуальних порушеннях, особливості психотерапії. Психосоматичні порушення сексуальної функції у чоловіків. Психосоматика вагітності. Перенатальні страхи. Психологічна готовність до материнства.

Завдання для самостійної роботи: Проаналізувати вплив емоційного напруження, стресу, тривоги, депресії, негативних думок на функціонування

статевої системи. Проаналізувати сучасні ефективні підходи до відновлення репродуктивного благополуччя через гармонізацію психічних та фізіологічних аспектів (оформити письмово висновки у вигляді презентації. [6],[7].

Тема 7. Психотерапія при психосоматичних захворюваннях опорно-рухової системи та головному болю. Психологічний супровід даної групи захворювань. (4 год)

Вплив емоцій на стан м'язів спини. Психосоматика хронічного болю, остеохондроз і ревматоїдний артрит. Картина особистості і психотерапія при захворюваннях опорно-рухової системи. Головний біль напруги та мігрень. Види головного болю та психосоматичні причини. Особистості особливості та методи психотерапії, що застосовуються при головному болю. Загальна характеристика хвороб опорно-рухового апарату. Фіброміалгія

Завдання для самостійної роботи: Описати “Психологічний портрет” хворих на “фіброміалгію”. Описати психологічний портрет людини при захворюванні “Ревматоїдний артрит”. Розробити методи тілесноорієнтованої терапії психосоматичного головного болю (5 технік). Техніки EMDR в роботі з психосоматичним головним болем [6],[7].

Зміст самостійної роботи здобувачів

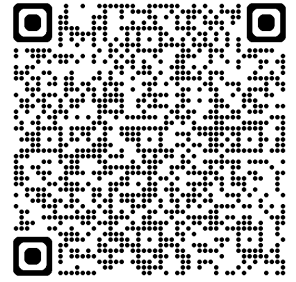
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	34
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20	34
Підготовка звітів з практичних робіт	-	4
Підготовка до поточного контролю	2	4
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	6	6

ПОЛІТИКА КУРСУ

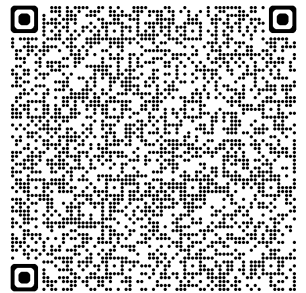
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

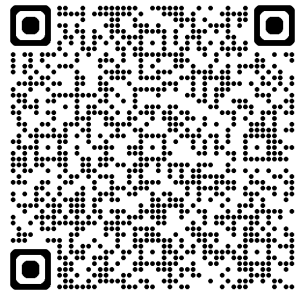
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

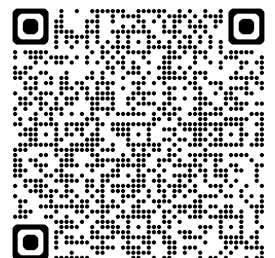
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з **конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку)**, якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

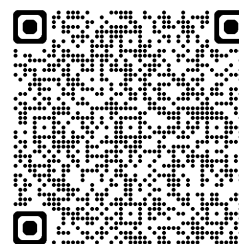
“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої)

діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

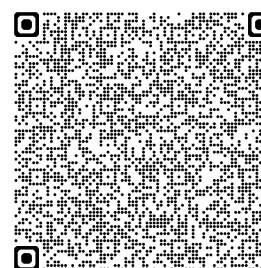
6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни студентам надається можливість перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
-------	---	---

1.		
2.		

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання¹	<u>Метод навчання</u>	<u>Метод оцінювання</u>
ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	бесіда бесіда-діалог аналітичний	усний контроль програмований контроль
ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	бесіда; бесіда-діалог; аналітичний; бесіда мозковий штурм	самооцінювання

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40

Всього:	-	100	60	100
---------	---	-----	----	-----

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

<i>«незадовільно»</i>	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять не значну частину навчального матеріалу;
<i>«задовільно»</i>	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;

<p>«добре»</p>	<p>здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;</p>
<p>«відмінно»</p>	<p>виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.</p>

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в». До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.

2. Кочарян О. С., Федосєєв В. А., Завгородня Н. І. Основи психосоматики: навчальний посібник, Харків, 2017, 112 с.
3. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О.О. Чабана, О.О. Хаустової. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Київ : Видавничий дім Медкнига, 2019. 112 с.
4. Романчук М. Розлади харчової поведінки, центр здоров'я та розвитку "Коло сім'ї". URL: <https://k-s.org.ua/resources/mh-academy/ed/>
5. Серєда І. В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. 156 с.
6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Хмельницький, 2019. 123 с.
7. Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навчально-методичний посібник, 2009, 120с.
8. Чабан О.С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). Київ, 2004. 96 с.
9. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: діагностичні шкали. 2019, 113 с.
10. Peseschian, M.D Positive Psychosomatics: Clinical Manual of Positive Psychotherapy, 2016, 654 p.

Додаткова література

11. Булах А.І. Ресурсні компоненти особистості на різних етапах формування внутрішньої картини хвороби, 2023.
12. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
13. Прайфер С. Психосоматика. Як ми можемо розуміти мову тіла. 2018.
14. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE URL: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyk-y-ta-terapii-ptsr-nice-2>
15. Хаустова О. О. Сучасні уявлення про психосоматичну медицину. *Психічне здоров'я*. 2017. № 4 (53). С. 5-11.